

The EEA Seminar

13 September 2012

Oda Sletnes, President of the EFTA Surveillance Authority

A

NR. 17 30. APRIL 2010
AFTENPOSTEN

Hva traff egentlig kjønnsforskerne? 18

CIA's soldater jages i Laos' jungel 26

Truet Norge med atomraketter 42

Byråkratene

I BELGIA

En svenske i Brussel
bryr seg med vårt
vannscooterforbud

Who are these bureaucrats?

74 employees

Two out of three are lawyers

12 nationalities

Half of staff from NOR and ICE

Run by a college of three

Oda Helen Sletnes is president

Four departments

IMA – CSA – LEA – ADM

Det sitter en blid italiensk veterinær i Brussel og gleder seg til neste gang han skal til Norge.

– Nordmenn er de mest ærlige og åpne folkene i verden. Dere er helt unike, sier Luca Farina. Hæ? Finnes det hyggelige folk i det strenge og fryktete kontrollorganet ESA?

De som kontrollerer Norge

Kontroller: Italienske Luca Farina er i Norge tre-fire ganger i året for å kontrollere Mattilsynet og rutiner for mat sikkerhet. – Jeg vil påstå at nordmenn er de mest ærlige og mest åpne folkene

i verden, sier veterinæren som har lang internasjonal erfaring som kontroller.

ALLE FOTO: HAAKON BAKS TAD

BRUSSEL Vi er inne i ESAs hovedkvarter i Brussel. En anonym kontorbygning i Europas byråkratihovedstad. De deler adresse med Belgias svar på Norsk Tipping, og Lotto-maskinene står noen etasjer under den glade italieneren. Men i ESAs lokaler finnes det ikke rom for loddtrekning og tilfeldigheter. Her er det regler som gjelder. ESA er det uavhengige kontrollorganet som overvåker at reglene i EØS-avtalen blir overholdt.

– Vi lager ingen regler selv, vår jobb er å påse at reglene som landene har blitt enige om blir fulgt, sier Farina.

Han har jobbet fire år i ESA, men har lang fartstid i en tilsvarende jobb i EU-kommisjonen. I 12 år har veterinæren reist Europa på kryss og tvers for å kontrollere at regler blir overholdt.

– Vi gjør ikke subjektive vurderinger, vi forholder oss kun til fakta og regler. Vi hører mange forklaringer, men for oss spiller ikke forklaringene så stor rolle. Vi rapporterer det vi ser, sier han.

De siste årene har det vært Norge og Island som har vært reisemålene til italieneren. I gjennomsnitt er han i Norge tre-fire ganger årlig. Da han jobbet for EU-kommisjonen inspiserte han også i land utenfor Europa som handler med EU, i Asia, Afrika og Sør-Amerika.

– Det er samme filosofien, de samme prosedyrene som gjelder uansett i hvilket land vi kontrollerer. Norge og Island er kanskje mindre eksotisk enn Yemen og Paraguay, men jobben er fortsatt like interessant, sier han.

– Nordmenn er unike

Mens ferske meningsmålinger her hjemme viser at motstanden mot EØS-avtalen er doblet det siste året, og Stortinget og utenriksministeren har debattert hvordan avtalen fungerer, jobber byråkraterne i ESAs lokaler ufortrødent videre.

Jobben til Farina er å kontrollere kontrollørene, i norsk sammenheng Mattilsynet. For å gjøre det er han ofte ute der produksjonen skjer, som på gårder, slakteri og oppdrettsanlegg.

– Jeg skal være ærlig med deg, nordmenn er helt spesielle. Jeg er nok blant de aller mest erfarne inspektørene i Brussel, og har vært i mange land. Jeg vil påstå at dere er de mest ærlige og mest åpne folkene i verden. Det norske folk, på alle nivå fra myndigheter til produsenter, er helt unike. Dere er i veldig stor grad til å stole på. Alt er ikke perfekt, men som inspektører trenger vi ikke å grave for å finne problemer, dere prøver ikke å gjemme bort noe som helst. I Norge må vi ikke åpne dører for å lete etter ting som er glemt bort. En inspektør skal i utgangspunktet være mistenksom, forhold som kan bli kritisert blir sjeldent vist fram. Men slik er det ikke i Norge. Med så lang erfaring fra så mange land er det en fornøyelse å besøke Norge, sier Farina.

Han hekter av seg sine italienske designerbriller og ber om å bli trodd. Han har flere eksempler på områder der Norge kan bli bedre, men mener at det generelle nivået i matproduksjonen og mat sikkerheten er høyt i forhold til andre land. Han skryter også av Mattilsynet som han mener er svært profesjonelt og godt organisert.

– Akkurat nå jobber jeg med en rapport som dreier seg om ermerking av dyr. Der er enkelte rutiner som kan bli bedre. Alt er altså ikke perfekt, men åpenheten i Norge er unik, sier han.

Han er klar over at ESA blir oppfattet som strengt, men slik synes han det bør være.

– Det er sant at vi er strenge. Det er ikke meningen at vi skal komme med blomster, verken til myndighetene eller produsentene. Vår jobb er å kontrollere, verken mer eller mindre. Jeg får ofte spørsmål om det virkelig er nødvendig å ta hensyn til regler som kanskje mest gjelder forhold i andre land, men regler er regler. Jeg bruker å minne dere nordmenn på at reglene er prisen dere må betale for å kunne selge varer til alle land i Europa uten å bli stoppet av grensekontrollere, sier han.

Norsk president

Tre etasjer over veterinæren har ESA-president Oda Helen Sletnes kontor. Hun er norsk, og er forholdsvis ny i stillingen. Fram til i sommer ►

INNKJØRING FORBUDT
Henvendelse portvakt
Tlf 71 57 22 01

Razzia hos Nord Pool Spot

Kartell: Eftas overvåkningsorgan og Europakommisjonen mistenker ulovlig samarbeid mellom kraftbørsene Nord Pool Spot og tysk-franske Epex Spot.

Aksjonerte: Igår gjennomførte de omfattende razziaer hos begge kraftbørser i fire land.

KRAFT

ØYVIND FINSTAD
OG IDA GRIEG RIISNÆS
OSLO / LYSAKER

Eftas overvåkningsorgan, Esa, og EUs konkurransemyndigheter, gjennomførte igår morges razziaer hos den nordiske kraftbørsen Nord Pool Spots kontorer i Oslo, Stockholm og Helsinki, samt ved den tysk-franske kraftbørsen Epex Spot i Paris.

De to kraftbørsene mistenkes for å ha delt strømmerket på over 100 milliarder kroner mellom seg.

Fem dresskledde menn og en kvinne ville ikke si ett eneste ord til DN igår formiddag da de passerte i lokalene til Nord Pool Spots hovedkontor på Lysaker ved lunsjtid igår. Da hadde de gjennomgått dokumenter og pc-er hos Nord Pool Spot siden halv ti om formiddagen. Igår ettermiddag var det uklart når undersøkelsene ville være ferdige.

På vei forbi DN litt før klokken ett igår sier juridisk direktør Camilla Berg til den hun snakker med i telefonen at hun for første gang denne dagen får lov til å gå alene.

Standard
En overrasket toppsjef i Nord Pool Spot, svarer ikke etter på spørsmål fra DN.

– Vi bekrefter at selskapet i dag har fått et uanmeldt besøk av Eftas overvåkningsorgan og Europakommisjonen. Vi bidrar aktivt for å gi myndighetene tilgang til all den informasjon de ønsker. Vi har fått vite at det handler om vårt planlagte samarbeid med Epex Spot, sier Mikael Lundin, som har vært toppsjef i Nord Pool Spot siden 2009.

I september offentliggjorde Nord Pool Spot en intensjonsavtale om å opprette et selskap med Epex Spot for å lage en felles it-plattform.

– Vi kjenner ikke til at vi kan ha brutt noen regler. Vi forstår det er en standard undersøkelse, og ser ikke dette som

RUTINE. Mikael Lundin, administrerende direktør i Nord Pool Spot mener den uanmeldte razziaen igår var rutine.

NORD POOL SPOT

■ Etablert: 1993 under navnet Statnett Marked, etter dereguleringen av det norske kraftmarkedet i 1990. Markedet er gradvis blitt utvidet til å gjelde hele Norden, inkludert Estland, som kom med i 2010. Skiftet navn til Nord Pool Spot i 2002. Har i praksis monopol på fysisk kraftomsetning i Norden.

dramatisk, sier Mikael Lundin.

Bekrefter

Igår ettermiddag sendte Europakommisjonen ut en pressemelding der den bekrefter razzia ved flere kraftbørser i flere medlems-

■ Virksomhet: Nordisk kraftbørs. ■ Omsatte ifjor 316 terawattimer (TWh) kraft for tilsammen 14,5 milliarder euro, tilsvarende 110 milliarder kroner. ■ Eier: Statnett (30 prosent), Svenska Kraftnät (30 prosent), Fingrid Oy (20 prosent) og Energinet.dk (20 prosent).

land, uten å nevne hverken navn på selskaper eller land.

– Kommisjonen er bekymret for at de berørte selskapene kan ha brutt EUs konkurranseregler som forbyr karteller og konkurransehennende foretnings-

EPEX SPOT

■ Etablert: 2009 etter at de to strøm- børsene, franske Powernext og tyske Eex, slo seg sammen. ■ Virksomhet: Europeisk strømbørs med virksomheter i Frankrike, Tyskland, Sveits, Østerrike. ■ Omsatte ifjor 314 terawattimer – en økning 12,5 prosent fra året før. ■ Eier: Powernext (50 prosent) og Eex (50 prosent).

førsel, skriver kommisjonen.

DN vet at det ifjor pågikk samtaler mellom administrasjonen i de to selskapene om langt tettere samarbeid, også full fusjon, men dette skal styrene i

selskapene vært avvisende til. De to kraftbørsene er de desidert største i Europa, og en sammen- slåing ville gitt de to børsene en svært stor andel av markedet. Strømmerket i Europa skal integreres fra 2014, og et felles strømmerket innebærer enorme verdier for børsene som omsetter kraften.

Etter det DN vet, mistenker EUs konkurransemyndigheter at de to selskapene skal ha inngått avtaler om hvilke land de skal satse i fremover og hvilke land de skal avstå fra.

Rutinesak

Informasjonssjef Wolfram Vogel i Epex Spot bekrefter at representanter fra Europakommi-

sjonen igår gjennomførte razzia ved deres hovedkontor i Paris igår.

– Det er ikke overraskende at de undersøker virkningene av samarbeidet mellom Nord Pool og oss. Samarbeidet skal bygge en plattform som skal gjøre det mulig å harmonisere elektrisitetsmarkedet i henhold til retningslinjer fra EU innen 2014. At dette opptar EU er helt naturlig, mer en rutinesak, sier Vogel.

Han opplyser at dette er en sak som etterforskes av Europakommisjonen.

– Hva er dere leter etter? – Det spørsmålet må jeg henvise til Europakommisjonen.

Etterforskes av EU

Direktør for konkurranse og statstøtteavdelingen i Eftas

overvåkningsorgan Esa, Per Andreas Bjergan, opplyser at razziaene har vært gjennomført i samarbeid med Europakommisjonen.

– Vi kan bekrefte at vi og Europakommisjonen, assistert av nasjonale konkurransemyndigheter, tirsdag gjennomførte uanmeldte inspeksjoner hos selskaper som driver europeiske strømbørser, sier Bjergan.

Han opplyser at dette er en sak som etterforskes av Europakommisjonen.

– Hva er dere leter etter? – Det spørsmålet må jeg henvise til Europakommisjonen.

Avviser fusjonsrykter

OSLO: Styreleder i Nord Pool Spot, konserndirektør Bente Hagem i Statnett, vil ikke spekulere i årsaken til razziaen.

– Vi har ingen formell informasjon om saken, men har hatt telefonisk kontakt med Nord Pool i dag. I den grad vi får henvendelser fra myndighetsorganer vil vi bistå, sier Hagem.

Hun forteller at samarbeidet mellom Nord Pool Spot og Epex Spot tar sikte på å opprette et felles selskap som skal samordne og forenkle it-systemer og gjøre driftsopp-

VIL SAMARBEIDE. Bente Hagem, styreleder i Nord Pool Spot.

gaver for selskapene, samt få ut synergiefter. Hun opplyser at styret har godkjent planene om et joint venture.

– Samarbeidet er i en innledende fase, og på et veldig tidlig stadium. Det er langt igjen før

vi kan danne et felles selskap, sier Hagem.

– Etter det DN vet har det vært diskusjoner mellom administrasjonen i selskapene om et langt tettere samarbeid mellom de to kraftbørsene, også full fusjon. Har dette vært behandlet i styret?

– Nei, det som har vært forelagt oss er et joint venture. Fusjon har aldri vært behandlet i styret.

– Har det vært mer ufor- melle samtaler om slik fusjon? – Ingen kommentar.

IKKE ET ORD. Representantene fra Esa, Europakommisjonen og Konkurransetilsynet ville igår ved lunsjtider ikke kommentere den pågående razziaen ved Nord Pool Spots hovedkontor. Allfoto: Elin Hayland

The Icesave case

[+ read more...](#)[1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#)

The EFTA Surveillance Authority

...monitors compliance with European Economic Area rules in Iceland, Liechtenstein and Norway, enabling them to participate in the European internal market.

[+ read more...](#)

NEWS

[All](#)[Internal Market Affairs](#)[State Aid](#)[Competition](#)[State aid e-news](#)SEP
5

Internal Market

Late incorporation: Final warning given to Iceland

PR(12)53

SEP
5

Internal Market

Internal market: Liechtenstein residence requirement for trustees in breach of EEA law

PR(12)51

Language versions:

SEP
5

Internal Market

Late implementation: Final warning given to Iceland

PR(12)52

JUL
12

Internal Market

Animal health: Norway prepared to handle contagious diseases

PR(12)50

SHORTCUTS

VACANCIES

- ▶ [Current vacancies](#)
- ▶ [Guidelines for applicants](#)
- ▶ [Recruitment policy](#)

ACCESS TO DOCUMENTS

HOW TO COMPLAIN

State aid to Icelandic banks

[+ read more...](#)[1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#)

The EFTA Surveillance Authority

...monitors compliance with European Economic Area rules in Iceland, Liechtenstein and Norway, enabling them to participate in the European internal market.

[+ read more...](#)

NEWS

[All](#)[Internal Market Affairs](#)[State Aid](#)[Competition](#)[State aid e-news](#)**SEP
5**

Internal Market

Late incorporation: Final warning given to Iceland

PR(12)53

**SEP
5**

Internal Market

Internal market: Liechtenstein residence requirement for trustees in breach of EEA law

PR(12)51

Language versions:

**SEP
5**

Internal Market

Late implementation: Final warning given to Iceland

PR(12)52

**JUL
12**

Internal Market

Animal health: Norway prepared to handle contagious diseases

PR(12)50

Language versions:

SHORTCUTS

VACANCIES

- ▶ [Current vacancies](#)
- ▶ [Guidelines for applicants](#)
- ▶ [Recruitment policy](#)

ACCESS TO DOCUMENTS

HOW TO COMPLAIN

ESA samþykkir ríkisaðstoð til bankanna

Höfuðstöðvar Eftirlitsstofnunar EFTA.

Eftirlitsstofnun EFTA (ESA) hefur í dag samþykkt ríkisaðstoð sem veitt var til endurskipulagningar á Arion banka og Landsbankanum.

Með þessum endanlegu ákvörðunum varðandi ríkisaðstoð til Arion banka og Landsbankans er lokið tveimur af veigameistu málunum sem ESA hefur haft til rannsóknar í kjölfar hruns fjármálakerfisins á Íslandi árið 2008.

„Með ákvörðunum sínum í dag varðandi aðstoð til endurskipulagningar á Arion banka og Landsbankanum, ásamt með fyrri ákvörðun varðandi Íslandsbanka, hefur ESA lokið umfangsmiklum rannsóknum sínum varðandi endurskipulagningu þriggja stærstu viðskiptabankanna á Íslandi“, segir Oda Helen Sletnes, forseti Eftirlitsstofnunar EFTA, á vef ESA.

Ákvörðun ESA um ríkisaðstoð til endurskipulagningar á Íslandsbanka er frá [27. júní á þessu ári](#).

Ánægð með árangurinn

„Bankarnir munu áfram mæta áskorunum í því að tryggja rekstrarhæfi til frambúðar, en ég lýsi ánægju minni með þann árangur sem hefur náðst. Íslensk stjórnvöld hafa beitt sér fyrir umtalsverðum umbótum á löggjöf og reglum um fjármálastarfsemi og eftirlit með henni. Jafnframt hafa þau nú boðist til að taka á sig skuldbindingar sem ætlað er að tryggja að fjármálamarkaðir á Íslandi muni njóta góðs af virkri samkeppni“, segir Sletnes á vef ESA.

Det islandske selskapet Verne kjøpte i sin tid to hangarer på den nå nedlagte NATO-basen på Keflavik ved Reykjavik. Planen var å leie dem ut til IT-selskaper som var på jakt etter lokaler til sine serverparker.

ARKIVFOTO: PER NORDLUND

Advarer mot støtte til datasentraler

Islandsk selskap granskes i Brussel for mulig ulovlig statsstøtte

Island og Norge er blant landene som kniver om å bli verdens beste destinasjon for datasentre i nedlagte fjell- og industrihaller. Nå etterforsker ESA et mulig ulovlig statsstøtte.

GUNHILD M. HAUGNES

Nesten enhver kommune med respekt for seg selv og med nedlagte gruver og tomme industrihaller drømmer nå om et dataeventyr. De store IT-gigantene jakter nemlig på nye steder hvor de kan få plassert serverparkene sine. Desøker land som har sikre anlegg, hvor det er kjølig, hvor det er grønt og billig energi, god

infrastruktur og stabile politiske forhold.

Dette passer godt på alle de nordiske landene, og alle jobber nå tungt med dette. Flere norske prosjekter gjør nå sine hoser grønne hos mulige internasjonale storkunder.

Gigantinvestering. Både sentrale og lokale myndigheter vil gjerne støtte disse prosjektene, som ofte er i milliardklassen. Men EFTA-landenes overvåkningsorgan ESA i Brussel advarer nå kommunene mot å bli for ivrige. Det er nemlig fort gjort å havne i strid med regelverket for statsstøtte.

ESA har nå bestemt seg for å etterforske et slikt prosjekt på Island hvor det er mistanke om brudd på dette regelverket. Selskapet Verne kjøpte på nyåret i 2008 to hangarer på den tidligere NATO-basen ved flyplassen Keflavik, og startet umiddelbart bygging av det

planlagte senteret. Arbeidet stoppet imidlertid opp samme høst da finanskrisen slo beina under hele Island.

Da det hadde roet seg litt og Verne ønsket å fortsette byggingen, ba de om støtte fra islandske myndigheter. Man ble blant annet enige om en garanti mot skatteøkninger for flere år fremover, samt fritak for en rekke avgifter.

Milliardprosjekt. Investeringsbudsjettet for anlegget er på rundt 4,4 milliarder kroner. Statsstøtten er så langt beregnet til nærmere 300 millioner kroner. Det er denne ESA nå vil se nærmere på.

– Datalagring er en kommersiell aktivitet som det i utgangspunktet ikke skal gis statsstøtte til. Men det er åpnet for å gi regional støtte til utkantområder i EU- og EØS-land hvor det bor lite folk og hvor infrastrukturen er begrenset. Nesten hele Island,

samt deler av Vestlandet og Nord-Norge er definert som slike områder. Likevel er vi i tvil om statsstøtten på Island er lovlig, sier ESA-direktør Per Andreas Bjørgan.

Noe av det ESA vil se på er:

- Støtten skal være av motiverende art og gis i forkant av prosjektet.
- At det kun gis støtte til investering, ikke til drift.
- Om støtten overstiger lovpålagte grenseverdier.

Statsstøtten har også skapt heftig debatt på Island. En av elierne i Verne er nemlig Bjørgolfur Thor Björgolfsson. Han var storeier i Landsbanki, en av de tre bankene som gikk overende som følge av finanskrisen – og som er i søylet for mulige meligheter. Mange islendinger er i harnisk over at skattebetalernes penger brukes på Björgolfsson.

Bjørgan oppfordrer norske kommuner som drømmer om datasentraler, til å sette seg skikkelig inn i statsstøttereglene før de går inn i slike prosjekter. Han har allerede fått noen telefoner fra Kommune-Norge.

Energi til markedspris. – Flere spør om de kan benytte konesjonskraft til slike sentre. Svaret er at kommunen har rett til å kjøpe kraft til selvkostpris, men nå selge den videre til markedspris, det vil si samme pris som annen kraftkrevende industri betaler, sier Bjørgan.

Når det gjelder energikostnadene, har for øvrig Island et fortrinn foran Norge. Strømprisene på Island er omtrent en tredjedel av hva de er i Norge. Og det falt nok flere tungt for brystet at norske Opera Software nylig valgte en islandsk datasentral.

gunhild@eftenposten.no

Bestill i dag på www.alperelser.no eller tlf. 810 10 888

The infringement procedure

Informal action

Request for information

Pre Article 31-letter

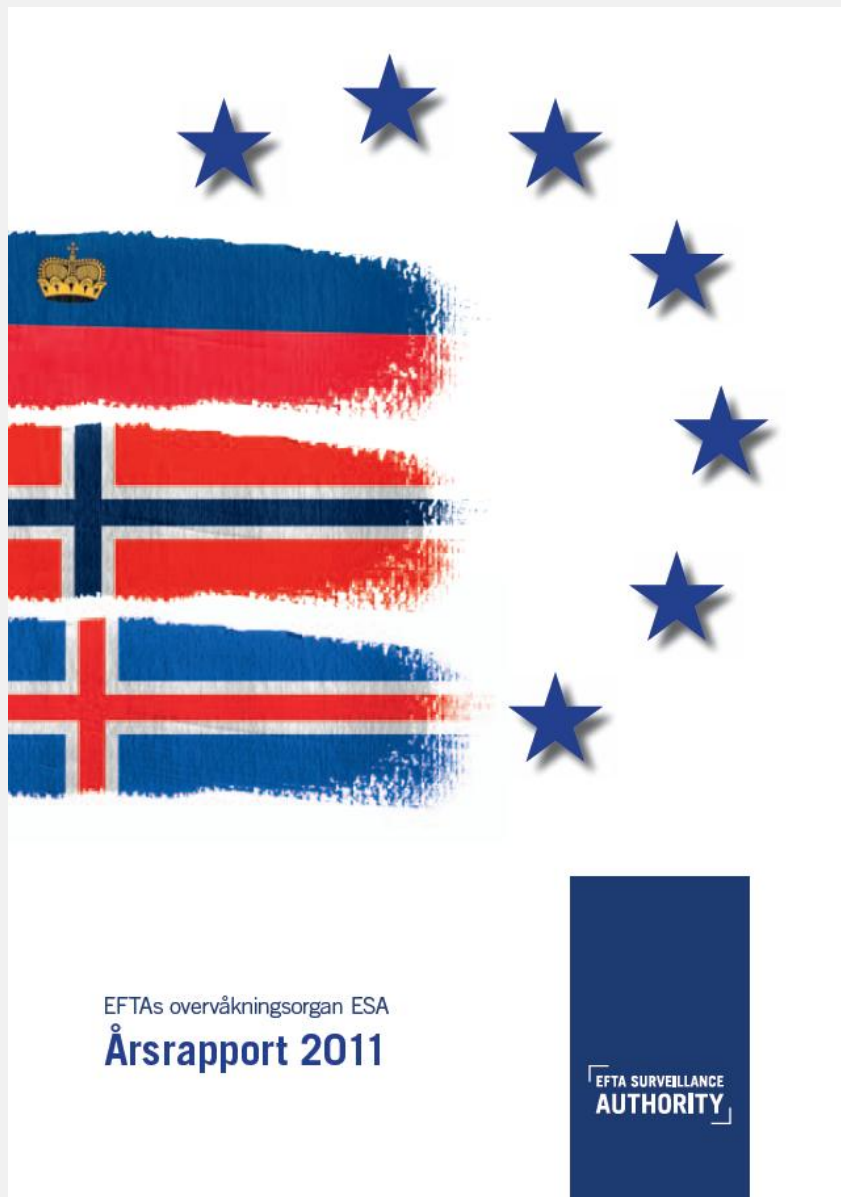
Formal procedure

“Breach of treaty”

Letter of Formal Notice

Reasoned Opinion

www.eftasurv.int